

POTPOURRI'S

in geuren en kleuren

Potpourri's worden al eeuwenlang gebruikt om vieze luchtjes te verdrijven. De decoratieve kant ervan is meer iets van deze tijd. Met geurende bloemen, kruiden en andere aromatische ingrediënten maak je zelf de geurigste en kleurrijkste potpourri's.

Potpourri opgemaakt met verschillende kleuren viooltjes.

Naast geurende bloemen en kruiden zijn specerijen, geurfixatiemiddelen en etherische oliën vaste bestanddelen van een potpourri. Samen vormen ze een mengsel dat zes weken moet rijpen, waarna de potpourri klaar is. Deze werk-

wijze wordt wel de 'droge methode' genoemd. Het is een vrij eenvoudige en snelle manier, die zich heel goed leent om met verschillende materialen te experimenteren.

Naast de traditionele rozen- of

bloemenpotpourri kun je een potpourri ook samenstellen uit een mengsel van kruiden of allerlei geurende houtsoorten, wieroekharsen, aromatische zaden en citrusvruchten.

Het is natuurlijk het leukst om

voor de potpourri zoveel mogelijk materiaal uit eigen tuin te gebruiken. Zo haal je favoriete bloemen en kruiden mét hun geuren in huis. Wil je lavendel verwerken in een potpourri, dan kun je het beste gedroogde lavendelbloemen kopen. Hier- van heb je namelijk zulke grote

hoeveelheden nodig dat ze meestal niet uit een gemiddelde tuin geogst kunnen worden. Lavendelbloemen blijven, evenals rozen, erg lang geuren en worden daarom veel in potpourri's gebruikt. Vooral de ouderwetse Damascener rozen zijn bekend om hun heerlijke geur. 'Ouatre Saisons' en 'Kazanlik' worden van oudsher gebruikt om rozenolie uit te winnen en potpourri's van te maken. Andere sterk geurende bloemen zijn viooltjes, anjers, tuinviolieren en de bloemen van jasmijn, bergamot, sering en kamperfoelie. Onmisbaar in een potpourri zijn aromatische bladeren en kruiden, zoals van eucalyptus, mirte, munt, pelargonium, citroenkruid (*Artemisia abrotanum*), tijm, alsem, lievevrouwebedstro, citroenmelisse, rozemarijn, gagele, salie, roomse kervel en hysop. Bijzonder aromatisch maar moeilijker te verkrijgen, zijn de bladeren van citroenverbena, (*Aloysia triphylla*), patchoeli en mirre, (*Commiphora*).

Ook de frisse harsgeur van verschillende soorten naaldbomen doet het goed in een potpourri. Jonge spruiten, fijngemaakte takjes, bast, naalden en dennenappels zijn uitstekend bruikbaar. Evenals de aromatische zaden van bijvoorbeeld komijn, roomse kervel, dille of steranijs.

Ook de gedroogde en fijngesneden schillen van citrusvruchten kun je aan een mengsel toevoegen. Hele schillen en gedroogde partjes zijn bovendien erg mooi als versiering.

potpourri kun je ook het karakter ervan benadrukken. Versier bijvoorbeeld een fris citroengeurende kruidenpotpourri met kleine bloemen in heldergele en witte tinten. Rozen geven een

Met verschillende materialen kunnen prachtige combinaties van kleur, vorm en structuur gemaakt worden om de potpourri te versieren.

VERSIERING

Voor het versieren of opmaken van de potpourri wanneer deze eenmaal gereed is, is het leuk (eventueel minder geurige) bloemen op kleur en structuur te verzamelen. Bijvoorbeeld bloemen in diverse blauwe tinten, zoals van korenbloem, ridderspoor en *Cerinth major* of rozen in kleuren verlopend van lichtroze naar dieprood. Met de versiering van de

potpourri iets voornaams en zorgen tegelijkertijd voor een vleugje romantiek. Gemengde kleuren van goudbloem, klapperoos, margriet en juffertje-in-'t-groen hebben een landelijke uitstraling. Ook decoratieve bessen, bottels, grillig gevormde takjes en zaaddozen benadrukken een bepaalde sfeer. Oogst bloemblaadjes, pas geopende bloemen, kruiden en andere materialen op een droge, warme dag. Droog het materiaal

op een warme luchtige plek. Zorg dat er geen daglicht bij kan komen, zodat de kleuren van de bloemen mooi blijven. Bloemen behouden hun vorm het best als ze vlak gedroogd worden; uitgespreid op een vel papier waarbij ze elkaar niet raken. Ook losse bladeren, bloemblaadjes, bessen en zaden worden op deze wijze gedroogd. Kruiden kunnen in kleine bosjes te drogen worden gehangen. Sla droog materiaal zo snel mogelijk in potten of trommels op, zodat er zo min mogelijk vluchtige oliën verloren gaan en er geen vocht bij kan komen. Zo kun je de verschillende ingrediënten in fasen drogen en bewaren tot er voldoende materiaal is om met mengen van de potpourri te beginnen.

FIXEREN

Kruidnagelen, nootmuskaat en kaneelpoeder worden in veel

RECHTSBOVEN | Deze potpourri met geurige houtsoorten komt goed tot zijn recht in een robuuste kan.

1 | De potpourri moet zes weken op een donkere en warme plek rijpen in een luchtdicht afgesloten pot.

2 | Behalve iriswortelpoeder, specerijen en wierookharsen, hebben ook sommige zaden en andere plantdelen, zoals het blad van lievevrouwebedstro, citroenkruid en kamillebloemen geurfixerende eigenschappen.

3 | Iriswortelpoeder en andere fixeermiddelen worden in een apart schaalje vermengd met de etherische olie.

mengsels toegepast. Hun pittige geuren leveren een belangrijke bijdrage aan de potpourri. Ze hebben tevens de eigenschap andere geuren te fixeren. Ook bepaalde zaden, zoals die van roomse kervel, komijn en koriander, zijn geurige fixatieven. Ze overheersen echter snel de overige aroma's en worden altijd in combinatie met andere fixatieven gebruikt, zoals bijvoorbeeld de gemalen wortels van kalmoes of *Iris germanica* 'Florentina'. Iriswortelpoeder heeft een lichte viooltjesgeur en wordt daarom ook wel verkocht onder de naam vioolwortelpoeder. Ook wierookharsen hebben geurfixerende eigenschappen. Veel gebruikte harsen die een potpourri een exotisch tintje ge-

Een flesje etherische olie bevat de vluchtige aroma's van een grote hoeveelheid bloemen en is daarom uiterst geconcentreerd.

Rozen en lavendel vormen zowel qua geur als kleur een schitterende combinatie.

Om de potpourri te versieren is het leuk om bloemen in verschillende tinten te verzamelen.

Een kleine potpourri van geurige anjertjes en klaverbloemen.

ven, zijn bijvoorbeeld olibanum, benzoë of storax. Olibanum is de hars van de wierookboom *Boswellia sacra*. Benzoë en storax zijn harsen van respectievelijk *Styrax benzoin* en *Styrax officinalis*.

Etherische olie is uiterst geconcentreerd. Het wordt gewonnen uit allerlei aromatische bloemen en bladeren. Tijdens het rijpen van de potpourri doordringt de geur ervan alle bestanddelen. De olie wordt druppelsgewijs toegevoegd;

één of twee druppels of veel kunnen het evenwicht in de geur van een potpourri compleet verstoren. Helaas verschilt de kwaliteit van de oliën nogal. De hoeveelheden in de recepten zijn dan ook slechts een indicatie. Vraag bij aanschaf van een olie naar een tester. De geur mag nooit scherp of onherkenbaar zijn. Ongeacht de soort is een milde maar duidelijke geur het beste. Voeg niet meer aan de potpourri toe dan je zelf prettig vindt ruiken. Houd er rekening mee dat de geur zich eerst met de overige ingrediënten moet vermengen voordat je hem echt kunt beoordelen. Het is altijd mogelijk in een later stadium nog wat olie toe te voegen. Gebruik een pipet als het flesje geen druppelaar bevat.

MENGEN

Meng één soort potpourri tegelijkertijd, zodat geuren zich niet onderling mengen. Leg alle ingrediënten klaar die u mogelijk wilt gaan gebruiken. Verder heb je nodig: een klein schaaltje, een grote schaal, een kopje, een weegschaal, eventueel een vijzel om de specerijen in te vermalen

en één of meer schone potten om de potpourri in te laten rijpen.

GA ALS VOLGT TE WERK:

✿ Doe in de grote schaal de gedroogde bloemen, kruiden en eventuele andere materialen (zaden, hout, harsen, schors, citruschillen en hele, ongemalen specerijen) en meng het goed door elkaar.

✿ Meng in het kleine schaaltje de fijn gemalen specerijen, iriswortelpoeder of ander fixeermiddel en de etherische olie. Kneed de olie goed door het poeder.

TIPS

✿ Het is ook mogelijk een deel van het mengsel te bewaren om op een later tijdstip te gebruiken of om er allerlei leuke geurzakjes mee te vullen.

✿ Mocht de geur van de potpourri na verloop van tijd teruglopen, verwijder dan de versiering en roer het mengsel. Verpulver wat van de bloemen en blaadjes en voeg eventueel een of meer druppels etherische olie toe.

✿ Op een warme plek zal de potpourri het meest geuren. Zet de potpourri liever niet in een vochtige ruimte, het droge materiaal trekt het vocht gemakkelijk aan waardoor er kans op schimmel ontstaat.

✿ Doe dit mengsel vervolgens bij het materiaal in de grote schaal en meng alles goed met elkaar zodat alle blaadjes in aanraking komen met de fixeër.

✿ Breng het mengsel over in een pot die luchtdicht afgesloten wordt. Laat het hierin zes weken rijpen op een warme, donkere plek. Schud de eerste dagen de pot af en toe om.

Na zes weken hebben alle geuren zich goed met elkaar vermengd en zijn ze gefixeerd. De potpourri is nu klaar en zal aanvankelijk een sterke lucht verspreiden die echter na enige tijd subtieler wordt. Kies een mooie bijpassende schaal en versier de potpourri met bloemen en andere decoratieve materialen die hiervoor gedroogd zijn.

De recepten op de volgende pagina dienen als uitgangspunt voor het maken van verschillende potpourri's. Er zijn tal van combinaties van ingrediënten en dus geuren mogelijk. Uw eigen smaak en creativiteit vormen de beste leidraad bij het samenstellen van potpourri's.

De recepten op de volgende pagina dienen als uitgangspunt voor het maken van verschillende potpourri's. Er zijn tal van combinaties van ingrediënten en dus geuren mogelijk. Uw eigen smaak en creativiteit vormen de beste leidraad bij het samenstellen van potpourri's.

Potpourri van rozen en viooltjes

- ✿ 4 kopjes rozenblaadjes
- ✿ 4 kopjes viooltjes ✿ 2 kopjes geurige kruiden ✿ 20 gram lavendelbloemen ✿ 25 gram iriswortelpoeder ✿ 1 theelepel kaneelpoeder ✿ 1 theelepel gemalen kruidnagel ✿ 4 druppels rozenolie ✿ 4 druppels viool-olie ✿ 2 druppels olie van citroenverbena

Variatie hierop is mogelijk door bijvoorbeeld in plaats van viooltjes andere geurige tuinbloemen te kiezen of alleen acht kopjes rozen te gebruiken. Ook kun je in plaats van rozen en viooltjes acht kopjes gemengde bloemen gebruiken. Kies dan ook een bijpassende olie.

Potpourri van citroen en geurende kruiden

- ✿ 2 kopjes citroenverbena
- ✿ 1 kopje blad van citroenstruik
- ✿ 1 kopje blad van citroengeranium ✿ ½ kopje rozemarijn

WAAR TE KOOP?

Voor de verschillende kruiden en specerijen moet je bij een goed gesorteerde kruidenwinkel of drogisterij zijn. In natuurvoedingswinkels zijn kwalitatief goede etherische oliën verkrijgbaar. Ook worden in sommige bloemenwinkels ingrediënten voor potpourri's verkocht.

JACOB HOOY

Kloverniersburgwal 12, 1012 CT Amsterdam, 020-6243041

Verkoopt heel veel kruiden en specerijen, maar ook iriswortelpoeder, gemalen kalmoeswortel, dennentoppen, citroenschillen, gemalen hout e.d. en etherische olie. Het is ook mogelijk een bestelling per post te doen. Alle producten staan vermeld op de internetsite: www.jacobhooy.nl.

FA. KRAMER

Reestraat 18-20, 1016 DN Amsterdam, 020-6265274

Heeft een ruime sortering wierookharsen en etherische olie. Ook hier kunnen bestellingen per post gedaan worden tegen ca. € 12,- verzendkosten.

Bij de drogisterijen van de keten 'De Spaanse Vlieg' zijn vaak ook veel kruiden en iriswortelpoeder te koop. Bovendien zijn hier bijvoorbeeld ook maatbekertjes, pipetten e.d. verkrijgbaar.

- ✿ 1 eetlepel geraspte citroenschil
- ✿ 20 gram lavendel ✿ 20 gram iriswortelpoeder ✿ ½ theelepel gemalen nootmuskaat ✿ ½ theelepel gemalen kruidnagel
- ✿ 4 druppels citroenverbena
- ✿ 2 druppels lavendel
- ✿ 2 druppels citroenolie

Ook hier geldt weer dat het

Rozen en romantiek; een klassieke combinatie.

hoofbestanddeel, de citroengeurende kruiden en de citroenschil, vervangen kunnen worden door een ander kruidenmengsel. Stem dan ook de keuze van de olie af op deze ingrediënten.

Potpourri met geurige houtsoorten

- ✿ 2 kopjes schilfers van sandelhout ✿ 2 kopjes cederhout
- ✿ 2 kopjes campêchehout
- ✿ 1 kopje dennennaalden
- ✿ ½ kopje eucalyptus ✿ 1 kopje jasmijnbloemen ✿ 40 gram lavendel ✿ 3 kaneelstokjes
- ✿ 1 eetlepel storax wierookhars
- ✿ 20 gram gemalen kalmoeswortel ✿ 1 theelepel gemalen kruidnagelen ✿ 2 theelepels kaneelpoeder ✿ ¼ vanillestokje in stukjes ✿ 2 theelepels fijn-gesneden citroenschil ✿ 4 druppels cederolie ✿ 4 druppels eucalyptusolie ✿ 2 druppels lavendelolie

TEKST EN FOTOGRAFIE:
TERRA VAN ZOMEREN

